

1 Pita

Pas mamî Pita ai sürü papîmarandî

¹ Karîhasî-handürî, ro Pita Sisasîndî hoafî sahamîndî ha-rîhandeimb-anahî. Godîndî nendî se hîfî hondü hîningîrîhi hehi nou, Pontus, Garesia, Kapadosia, Esia, asu Bitinia hîfî ranîhü burîyei wakarîhindî, sîheimbo pas nda sürü paparîhandî. ² Ape God ai horombo hondü fîfireandühi sîheimbo ahambohünda dîbonîmayundüra Yifiafî Aboedî ai Godîmbohünda kafaoreandürî hîningî-mareandürî. Se Sisas Kraisîndî hoafî süngurîhünda asu ahandî horîna sîheimbo popoaiyondürîmbo-hündamboyo God ai dîbonîmayundürî.

God ai sîheimbo moanî hîpoambo-ndeandürühi ngusüfo afurife kifeimbî hohoanîmo ra afîndî safî mbîsagadüramboane.

Yangîrî nîngombo hohoanîmo

³ Awi sîhîrî sîhefî Adükârî Sisas Kraisîndî God asu Ape-ayu ranahambo aboed-ani mbîsefîmboane. Ai ahandî hîpoambofe hohoanîmo afîndî ranî-süngunambo sîhefîmbo yangîrî nîngo hohoanîmo masemunî. Sisasîmbo yîfîhündî botîmarirî, ranîmbo-hündambo-anîmbo sîhîrî amboanî randîhu tükündahumboyefî sefî hohumboanefî asu sîhîrî ranahambo himboayefî. ⁴ Asu sîhîrî ahandî nîmor-aneî, ranîmbo-hündambo-anîmbo

God ai yangiri ni ngombo hohoanimo engoro ra ndemunimbui sihiri ranahambo amboa himboayefi. Rani-moatükuni ra sürühoeimbi hamindiyo hayamboane ngiri sümbondo asu moendiindo. Mungu moatükuni ra God ai sihefimböhünda sünambe kikihiramündü nimarumbo-wambo. ⁵ Se ahambo anihondümborihori arihündi, ranimboane asu ai siheimbo ahandi nginindinambo güre hibadandüra ngombo asu bidifiranambo si tükündifemboe. Ra-simboan-animbo ai siheimbo aboedambofendürimboayu ra weindahindifemboe. ⁶⁻⁷ Ranahambo hihifi-hihifiyeihaneisi, nga asu se hapondani akidou hiningife mamikarambo tinirifo siheimbo sowahi tüküfehane. Nga rani tinirifo moatükuninambo God ai sihei anihondümböfe hohoanimo ranahambo refe hoeifendürimbo yahumboani, gor haiambe mandu hoeiarundi nou. Gor ai hepünimbü moatükun-ane, nga ai moendiindimboe. Nga sihei anihondümböfe hohoanimo gorimbo ngasündeamboane. Ranimboane asu süngunambo Sisas Krais ai weindahitüküfiyu-ambe-animbo God ai siheimboya aboed-anei mbüsündürühi himboamupuimborandeimbi dagadürani asu se ndürümbi hamindi-ndeimboyei. ⁸ Asu se moai awi ahambo hoeirihorühi-yeipoani, nga se ahambo afindi hohoanimoyahündo arihündi. Hapondani ana ahambo se hoeirihorühi-yeipoani, nga asu se ahambo ngusüfo parihori arihündi. Ndanani hihifi-hihifi ndanana hifi ndanihündambo-yoani, nga nüngundihu ranahambo hoafindefi

sefi, nga wagabeah⁺ndi moatükun-ane. ⁹ Se God⁺imbo an⁺ihondümbo-ar⁺ihori ran⁺imboane asu ai sihei yang⁺iri ni⁺ngombo aboedambo-reandür⁺ arand⁺ ranahambo se hihifi-hihifayei.

¹⁰ God ai nindou aboedambo-fembo horombo ahand⁺ hoafi hoaf⁺yomo-rundeimb⁺ aiyomo wud⁺poaporu türüfoaru marundi. Ai God siheimbo aboedambo-ndearümbui ranahambo hoaf⁺memo. ¹¹ Krais⁺ndi Yifiafi ai ahamundi fiambe ni⁺mar⁺imboyo horombo boatei yahoya, “Süngunambo Krais ai ti⁺ri⁺fo hohoan⁺mo ndemündü mbundambo asu ndür⁺ adükarümbi-ndümbui,” mehopuri. Ran⁺yomo ai ran⁺moatükun⁺ ra ni⁺ni-simboan⁺ nüngu-nahurai tükümandife yahomo houmbo ranahambo tümaru hoangomo. ¹² God ai ahamumbo nafuimepuri, nga asu ahand⁺ aboedambofe-munimbo hohoan⁺mo ra ahamundi fimbo fehefepuri⁺mbo-yopoan⁺, nga hoafi ra siheimbo far⁺hefe-ndür⁺mbo-hündamboane. Nga aboedi hoafi ra hoafi sowandümo homo-rundeimb⁺ ai haponda siheimbo masabundür⁺ ranahamboane hoaf⁺memo. God ai sünambeah⁺ndi Yifiafi Aboedi koamar⁺ihenda kosowüh⁺yo asu ran⁺ng⁺in⁺ndinambo ai aboedi hoafi ra siheimbo hoaf⁺memo. Ran⁺moatükun⁺ ranahamboanemo sünambeah⁺ndi nendi ranai-amboan⁺ fi⁺fi⁺ri⁺ndi⁺hu yahomo houmbo hohoan⁺moemo.

God ai sihefi⁺mbo sürühehindeimb⁺ mb⁺ni⁺mboei yahumboani

¹³ Ran⁺imboane haponda se di⁺boado-ndühümündi ni⁺mandei. Ranan⁺imbo Sisas ai süngunambo weindah⁺ tüküfihümbö ran⁺simboan⁺ God ai aboedambofe-ndür⁺mbo

ranahambo se muṅguambo anihondümbon-
 ndihindühi himbondel. ¹⁴ Dibafi hoafi
 himboriyeimbi nïmori nahurai Godindî
 hoafi himborindei. Horombo ahandi-mayo
 hohoanimo ra sihei fikimî yanğori-koate-yoambe
 wamboyei asu se sihei ṅgusüfoambe hohoanimo
 moaruwai tüküfe-randeimbi hohoanimo ra
 süṅgurihi-marîhündî. Nga awi hapondan-
 ana ranî hohoanimo ra se süṅgundîhi-mboyei.
¹⁵ Nga se aboedî sürühehindeimbi hamîndîndei,
 God siheimbo dibonî-mayundürî ranai aboedî
 sürühoeimbi hamîndayu nou. ¹⁶ Sapo Godindî
 hoafi hoafiyohü yahoya,

“Roana sürühoeimbi hamîndî hond-anahî
 ranimbo asu se sürühehindeimbi
 hamîndîndei,” *Wok Pris 11:44-45*
 meho.

¹⁷ Asu Ape ai mamî hohoanimo süṅgu-
 ane mamamî nindou yi boboreamunî arandî.
 Asu se ahambo Ape seihü dîdîbafiyahindo
 arîhündî ana, asu se ndîfo nindou hîfî
 ndanîhü nîboadei-ambe Godimbo hohoanimo-
 ndahündo sisîrî-sîsîrîndahindühi hîbadîhümbö
 hahabodei. ¹⁸ Horombo sihei amoayei-
 mayo ndorîhefekoate hohoanimo ranî-süṅgu
 mahahabodei-anei. Nga hapondan-ana siheimbo
 ranambeahîndî aboedambo-mareandürî. Nga se
 fifîrîhîndî, God ai moai awarîhefimbî moatükunî
 gor asu sirfa nahurai ranînambo aboedambo-
 reandürî, nga wanî. ¹⁹ Nga ai Kraisîndî
 horî aboedî ṅgasündeandeimbi ranamboyu
 aboedambo-mareandürî. Krais aiana
 hohoanimo moaruwai-koateimbi sipsip nïmori
 nînî moaruwai moatükunî nîmarîkoate aboedî

hamindayo nahurai-ani.* ²⁰ God ai hifi nda nafi-koate-yuambe boateiyu ai Kraisi^mbo dⁱboniyu hiniⁿgi^maririⁱ si^hheimbo yifi^mbohünda. Nga hohombo hapo bⁱdⁱfⁱrani^m-mboyu-ambe si^hheimbo farⁱhefe-ndⁱrⁱmbohünda ranai weindahⁱ hifi ndanⁱhü tüküme^fiyu. ²¹ Ahambo ranⁱmbohündamboanei Godⁱmbo anⁱhondü^mbo-arⁱhorⁱ. God ai Sisas ranahambo yifi^mhündⁱ botⁱririⁱ haya bogorⁱmboririⁱ hiniⁿgi^maririⁱ. Ranⁱmboanei se Godⁱmbo anⁱhondü^mbo-rⁱhor^ühi himboayei.

Sihiri wandafindambo ngusüfo pefimboane

²² Seana Godⁱndⁱ hoafi hondü ranⁱ hohoanimo süngurⁱhind^ühi ranⁱmboanei asu si^hei ngusüfoambe hohoanimo aboedⁱ mbumundⁱ ranai tüküme^fyond^üriⁱ. Ranⁱmbo-anⁱmbo se wandafi mamⁱmbo anⁱhondü^mbo hondü ngusüfo pandⁱhind^üriⁱ. Ranⁱ hohoanimo rananⁱmbo se kⁱkⁱhiⁱ-safⁱnd^üh^ümündⁱ nimboeimbo si^hei ngusüfoambe sür^ühoeimbⁱ hohoanimo ranambo afⁱndⁱ si^mborⁱ ngusüfo pefiriⁿdei. ²³ Godⁱndⁱ hoafi sesⁱ hoarⁱ aboedⁱ nahurai-ane, nga se ranⁱnambo si^mborⁱ yangⁱriⁱ niⁿgombo tüküme^fhindⁱ. Hoarⁱ ra yifi^mbo nimⁱndⁱhiyopoanⁱ, nga yangⁱriⁱ niⁿgombo nimⁱnd^ühane. Hoarⁱ ra Godⁱndⁱ hoafⁱ-ane, nga ai yangⁱriⁱ ged^ühi niⁿgo ngom^öoe. ²⁴⁻²⁵ Yiⁿi, nga Godⁱndⁱ hoafi hoafi^yowoh^ü yahoya,
‘Nindou mun^guambo aiana nenewohⁱ nahuraiyei
hehimboanei,

* **1:19:** Sipsip yahurai hamⁱndⁱ horombo Sudahündⁱ ai hifokoaru marundⁱ ahei hohoanimo moaruwai gogoriⁱ-hefembohünda.

asu ahei yihuru napo, muᅇguambo
 moatükunî ranana nenewohî ahurî
 nahurai-anendürî.
 Ranane nenewohî ranai yapatapariyo
 pütapîyohane,
 ᅇga asu Adükariᅇndî hoaf-ana koadürümbo-
 koadürümbo yare yaᅇgoromboane,' *Aisaia*
40:6-8
 meho. ᅇga ndanî hoafî ranana sâpîheimo
 aboedî hoafî hoafîmemondürî ranane.

2

*Adükari ana nîmoei aboedî yangirî
 nîᅇgoweimbi ᅇᅇgoro nahurai-ani*

¹ Ranîmboane asu hapo-ana se mamîkarambo
 moaruwai hohoanîmo, muᅇguambo tîkai
 hoafî, yimbu hohoanîmo süᅇgufe ho, nindou
 ᅇgorümbo moaruwai hohoanîmo asu ᅇgorümbo
 muᅇguambo daboadanî moaruwai hoafî ho-
 hoanîmo ranamboanî se moanî hinîᅇᅇᅇndîhindî.

² Se sîmborî tükümehindî ranane asu se Yifiafî
 Aboedîndî-mayo hoafî sürühoeimbi ranahambo
 wembombondei, nîmorî warîhündî tîtî
 sîmîndîmbo rawehindî nou. Ranîmbo-anîmbo
 hoafî ranî ᅇᅇᅇnîndînambo sîhei Godîmbo
 süᅇgufe hohoanîmo ra nîmorî horarîhehindî
 noundowanî, aboedambo-ndearümbui. ³ ᅇga
 asu Godîndî hoafî ai yahoya, 'Se Adükariᅇndî
 hohoanîmo yarîhi hoeirîhinda-mayoa aparümb-
 ane asei,' meho.

⁴ Adükari aiana yangirî nîᅇgombo
 worîmbombo kambohoanî nahurai-ani.
 Ahambo nindou ai moaruwai-ani sei
 hehi worîmbombo kambohoanî moaruwai

asihendi nou yarihori masihori, nga God ai ahambo aboedi hamind-ani yahuhaya hoeirirühi maserümüdu. Ranimayu ranahambo sowana se sühüsi arihündi. ⁵ Se-amboani yangiri worimbo kambohoani nimi nahurai-anei, nga God ai sihei-mayo fi kambohoani nimi nahurai ranambo didibafife wori ra mamambefendüri worimbombohündambo yahumboani hohoanimoayu. Wori ranambe se Godimbo sihehi-rihündeimbi sürühehindeimbi mbumundi hondü animboei. Asu Yifiafi Aboedindi süngu sihei fimbo Godimbo sihefe moatükunü nahurai ndahündomboyei Sudahündi sihefembo sipsip hifikoaru ahambo sihou-arundi nou. Kraisindi sünguyo God ai sihefe hohoanimo ra yifirayu. ⁶ Krais ranahambo Godindi hoafi hoafiyowohü yahoya,

“E, hoeirühi, ro aboedi hamindi wori kambohoani
Saion ngoafihü kamafoarheandi.

Nga nindou düdi ai kambohoani ranahambo anihondümbo-ariri ana,
ai ngiri ngusüfo nimbidei,” *Aisaia 28:16*
meho. ⁷ Ranimboane nindou se Adükarimbo anihondümbo-rihoreimbi sihei hohoanimoambe ai hepünifeimbi moatükunü hamind-ani. Nga nindou ai ahambo anihondümbofe-koateyeimbi ranaheimbo Godindi hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya,

‘Sapo nindou worimboru-rundeimbi kambohoani hoeirunda mayoa masihoundi
ranana aboedi hamindi hond-ane,’ *Buk Song 118:22*

meho. ⁸ Asu ŋgorü bɪdɪfɪranɪ Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyowohü yahoya,

‘Kambohoanɪ rananɪmbo nindou ranaheimbo bendeandüranɪ

ai bübürɪndeihi pɪndeimboyei,’ *Aisaia 8:14*

meho. Ai Godɪndɪ hoafɪ süŋgufekoate-yei arɪhündɪ, ŋga ranɪmboyei ai bürühümündi mahei God horombo hohoanɪmomayu süŋgu.

⁹ Ŋga sɪheimbo ana God ai dɪbonɪmendüra se ahandɪ mamɪsɪr-anei asu God adükarɪ bogorɪmbo sesɪ sɪhehi-rɪhündei mbɪ anɪmboei. Asu se sürühehindeimb-anei asu ahandɪ yangɪrɪ nend-anei. Se nindou hɪmboahü Adükarɪ ai aboedɪ hamɪndɪ moatükunɪ ratüpurɪyu arandɪ ranɪmbo wataporɪmbo-mbɪrɪhündamboane yahuhaya dɪbonɪyu hɪnɪŋgɪ-mareandürɪ. Aiyu sɪheimbo hoafɪyuhü yahuya, se nɪmbɪ nɪmaro-ambeahɪndɪ hɪnɪŋgɪrɪhi hehi wandɪ si aboedɪ safɪ nɪŋgowanɪ tüküyahi sɪnei, mehu. ¹⁰ Horombo se Godɪndɪ nindou-yeipoanɪ, ŋga hapondanɪ ana se Godɪndɪ nindou tüküyahimboanei anɪmboei. Horombo-ana God ai moai sɪheimbo hɪpoambo-reandürɪ randɪ, ŋga hapondan-ana ai sɪheimbo hɪpoambo-reandürɪmboani.

¹¹ Wandafɪ mamɪ, seana nindou ŋgorü ŋgoafɪhündɪyei hehimbo, asu hei hɪfɪ ndanɪhü burɪyei wakarɪhindɪ nahurai-anei. Ŋga sɪhehi ŋgoafɪ hondü ana sünambe-ane ananɟondürɪ. Ranɪmbo-hündamboane ro sɪheimbo hoafehandürɪ nda: Hɪfɪ ndanɪhünda hohoanɪmo ranɪ fikɪmɪ wakɪndahimboyei, ŋga ranahambo bündahindɪ. Ŋga hohoanɪmo ra

nindou-yei fiambe yangiri niŋgombo rani-babidi yifariyei ri-hündühane. ¹² Nga seana nindou Godimbo anihondümbofe-koateyeimbi ranahei himboahü aboedi hohoanimo yangiri süngundihindi. Rananimbo asu ai siheimboya, aiana moaruwai hohoanimo sünguri-hindürühanei mbisahi-ndüraniwani, asu ai sihei aboedi ratüpurü hohoanimo ranahambo ndandihü hoeindi-hindaniwani God ai nindou yibobofe si tükündifeyoani ai Godimbo aboedani mbiseimboyei.

Se bogori nindou-yomondi hoarehindei

¹³⁻¹⁴ Adükariimbo-hündambo muŋguambo bobaagori siheimbo hibadündürimbo aningomo ahamundi hoarehi yangiri nimboei. Gafman adükari bogori ai gafman nindou bodmondambo hiningi-mareapurü. Ai niŋgombo nindou düdi ai moaruwai hohoanimoaye ranaheimbo tinirifo segodürimbohünda asu nindou ai aboedi hohoanimoaye ranaheimbo aboedanei hoafombohünda hiningi-mareapur-anemo. ¹⁵ Nga God ai siheimboya, se moani aboedi hohoanimo süngundühi ŋgeiani, asu se nindou ŋgusüfo-koate bidifiri ai siheimbo nine-hoafi moaruwai hoafinda-hündürani, ranaheimbo aboedi hohoanimo ranambo ahei yafambehü kikihindi-hümündihündürü. ¹⁶ Se nindou ŋgor-ai siheimbo hifandiyondürü-koate nahurai nimboei. Nga se ŋgiri nindou ŋgor-ai hifandiyomuni-koateanefi mbihei moaruwai hohoanimondei. Nga seana Godindi moani ratüpurüyei-rihüdeimbi nahurai

hamiñdi hond-animbo nimboei. ¹⁷ Seana nindou muñguambo ahinñindahündürü. Anihondümbo-rihindeimbi ranaheimbo hohoanimo-ndahündürü. Se Godimbo yihimbondihori asu gafmanindi adükari bogorimbo ahinñindahüdo.

Sihiri Sisasindi hohoanimo yangiri süngundihundühi tñümbi hohoanimondahumiñdefimboane

¹⁸ Moani ratüpuriyei-rihüdeimbi, seana nindou ai siheimbo hifandarandürü ranahambo ahinñideihü ahandi hoarehñdei. Nindou siheimbo aboed-anemo asu nginñindi hoafikoateyomo rundeimbanemo ranahamumbo hoareihimbo yangiriyopoani, nga nginñindi hoafiyomo-rundeimbi, ranahamundi hoarehi amboani nimboei. ¹⁹ Se Godimbo yangiri hohoanimo-yahüñdowohü heiani, asu nindou ai siheimbo tñümbi hohoanimo ra moani sahündürani asu se rani hohoanimo ranahambo moan-ane sei hehi animboei ana, God ai ranahambo aboed-ane rananasi mbüsümbui.

²⁰ Nga se moaruwai hohoanimoyeiani, asu nindou ranai siheimbo rani-süñgumbo hariyahündürani, asu se ranahambo moan-ane aseï ana, asu ngorü nindou ai hohoanimo ranahambo ngiri aboed-ane mbüsü. Nga se aboedi hohoanimo rani-süñgu süñgurihindühimbo heiani, asu nindou ranai siheimbo rani-süñgu hariyahüñdürani, asu se ranahambo moan-ane sei hehi animboei ana, God ai siheimbo hihifi-hihifiñdümbui. ²¹ Nga God ai siheimbo rani tñümbi hohoanimo ndahümündi yahuhayamboyu kafoare hinñngi-mareandürü.

Ran+imboyu Krai amboa tiŋ+rifo masemündu siheimbo far+hefe-ndür+imbohünda. Ran+imboyu ai anümi nahurai siheimboya ai-amboa yar+hi hoeir+hindühi ran+süŋgumb+r+hinda yahuhaya yare mas+hendi.

²² Nga ai moai nini-moatükunimbo moaruwai hohoanimo ratüpur+ ra süŋgureandi asu nindou mam+ ai-amboan+ moai h+imbor+yuwan+ tikai hoafi ahandi yahamo tüküfeyo, nga wan+. *Aisaia 53:9*

²³ Nindou ai ahambo moaruwaimbo-fimbo hoafi hoafi+meyomondowa ran+imbo ai moai ahamumbo simbori moaruwaimbo-fepuri hoafi hoafi+yu. Nindou ai ahambo asübus+ af+ndi sabudowan+ ai moai simbori moaruwaimbo-nd+heapur+imboyahi yahu, nga wan+. God ai mbumundi y+bobore-randeimbi-wamboane ran+imboane asu Krai ai ahambo an+hondumbo-rirühi ahandi fi God+ndi warambe ninend+mareandi. ²⁴ Aiyu ahandi+hoari sihefi moaruwai hohoanimo ra ahandi finambore semündü hu ni+m+ keimbi kar+he-ndeimbi+fihi yifi+mayu. Si+hiri moaruwai hohoanimo ra hiniŋgife hefe, asu mbumundi hohoanimo rani yang+ri süŋgufembohünda ai yifi+mayu. Nindou ai ahandi fi ra moaruwaimbo-marundi, nga asu raniyo si+hiri aboedi tükümehundi. ²⁵ Nga horombo-yei se sipsip moani mam+kar+hi bur+yei wak+mar+hindi nahurai-mayei, nga asu hapondan-ana se sipsip hifanda-randeimbi sowah+ h+h+ri+yahi ahei nahurai mas+nei.

Anihondümbö-rîhindeimbi-yei hohoanimo

1-2 Moani ratüpurîyei-rîhündeimbi ai ahei hîfandîrandürî-randeimbindî hoarehî anîboadei nou nîmorehî se-amboanî sîhei nindowenihi ranahamundi hoarehî nîmboei. Rananîmbo asu nindowenihi bîdîfîrî Godîndî hoafi süngufekoate-yomondeimbi ranai, nîmorehî sîhei Godîmbo ahîni hohoanimo asu mbumundi hohoanimo ra hoeindîwuri houmbo ai-amboanî Godîndî hoafi anihondümbö-ndümböemo. Se ranî-moatükunî ranahambo hoafîkoate-ayeî amboanî, ai anihondümbö-ndümböemo sapo sîhei hohoanimo aboedî yangîrî-wambo. ³ Asu nîmorehî se fi-hoearî sîhei moanambuhü ranî yangîrî aboedî yihurunambo yihuru-ndîhümboyei, ro aboedî hîmbondefo mbîsei hehi. Sapo se sîhei mbîrînanî dîdîboado-arîhind-ane, mîsîñî yihuruayeî-ane asu hoearî se ndorîhoeimbi yihuruyeî arîhündî ranane. Se ranîmbo yangîrî hohoanimo-ndeimboyei. ⁴ Nga sîhei ŋgusüfoambe hohoanimo ranahambo-anîmbo randîhi yihurundîhündî. Rananîmbo asu yihuru wagabe ragu amaro ranai ana ŋgîrî awandîhoayo. Ranî hohoanimo ranana sapo dîdîboadofe hohoanîmoyohü, hîmboarî hoafendî nîŋgombo ratüpurî hohoanîmo-ane. Nga ranî hohoanîmo-ane Godîndî hîmboahü aboedî hamîndayo. ⁵ Sapo horombo hondü Godîmbo ŋgusüfo parîhoreimbi nîmorehî ai Godîmbo anihondümbö-rîhorühî hîfandîrîhorî marîhündî ayeî yahurai yarîhi yihuruyeihî asu ahei nindowenihi-yomondî hoarehî manîmboei. ⁶ Mamî yahurai Sara ai ahandî nindowenihi Abrahamîmbo yangîrî süngurîrîhü nindou

bogorî yahondo marandî. Nga hapo-ana se aboedî hohoanîmo ra süngurîhindühi nîni-moatükunîmbo yîhîmbokoate-ayei ana, se ahandî nîmorehî nîmorî nahurai-anei.

⁷ Mamî, ranî-süngumbo-anîmbo nindowenihi se-amboanî sîhamundî nîmorehî ranî-babîdîmbo nîngombo ai ngîndîyeipoanî mbîsîmo houmbo ndondu hohoanîmondündürî. Se aheimbo ahîndîmondürî, nga asu ai-amboanî se-babîdî God yangîrî koadürümbo nîngombo hohoanîmo semunîmboayu ra ndahümündimboyei. Se rawarundî ana, ngîrî nîni-moatükunî se Godîmbo didîbafefundî ranahambo mbusümo kîkîndeandî.

Nindou bodomondambo aboedî hohoanîmondîfîmboane

⁸ Haponda ro wandî hoafî moendîndîhea samboanahî. Muŋguambo se moanî mamî ranî-süngufîmbî hohoanîmo yangîrî hohoanîmondei asu sîmborî hohoanîmurîndei. Asu apodoho nahurai sîmborî ngusüfo pefîrîndeihi sîmborî hîpoambo-fîrîndei asu sîhei fî hîfînambo-ndîhindî. ⁹ Se nindou bodîmondî ai sîheimbo moaruwaimbo-ndîhindüranî, asu se aheimbo hîhindîhi moaruwaimbo-ndîhindürîmboyei. Asu ai sîheimbo hoafî moaruwai hoafînda-hündüranî, se aheimbo hoafî moaruwai ra hîhindîhi hoafînda-hündürümboyei, nga wanî. Nga ai sîheimbo randîhindüranî ana, asu se Godîmbo didîbafî-ndahîndo aheimbo aboedî-aboedîfemböhünda, nga sapo God ai sîheimboya mborai yahu aboedî-aboedîfendürîmbo kafaore hîningî-mareandürî. ¹⁰ Nga,

‘Nindou düdi ai hihifi-hihifiyuhü
aboedi gedühi niŋgombo hohoanimonduhü
ana,

asu ai moaruwai hoafi hohoanimo
asu tikai hoafi hohoanimo ra hinŋgi-
mbireand-amboane.

¹¹ Asu ai moaruwai hohoanimo ra hinŋginde
mbunda,
aboedi hohoanimo ra süngu-mbireand-
amboane.

Ai nindou munġu-babidimbo aboedi-aboedife
nimarimbohünda tiŋirifoyeih
mami rani hohoanimo yangiri süngu-
mbirihündamboane.’

Buk Song

34:12-16

¹² Nga Adükari aiana mbumundi nindou ranahe-
imbo, ahandi himboarina himboa-pareandürühi
asu ahandi himbona ahei didibafife hoafi ra
himboryu arandi. Nga nindou ai moaruwai ho-
hoanimoayei, Adükari ai ranaheimbo refepoani
yahuenüŋgumbo-wambo.

*Sihiri aboedi hohoanimoayefi ranimbohünda
tiŋirifo-ndefimboane*

¹³ Asu se aboedi hohoanimo ranahambo hütihütieih
süŋgurühi arihündi ana, siheimbo
nindou didai moaruwai-moaruwaimbo-
mandihindüra?

¹⁴ Nga se aboedi
mbumurhoeimbi hohoanimo ra süŋgurühi
heiani, ranimbo-hündambo nindou ai siheimbo
moaruwaimbo-fendürimboayei ana, asu
se hihifi-hihifindei. Nga se aheimbo
yihimboyopoani asu afindi hohoanimoyopoani.

¹⁵ Nga sihei hohoanimo raninambo-animbo
Kraisimbo ahinindeih Adükari-ani mbi sei hehi

hohoanimo-ndahündo. Asu nindou düdi ai fîfirife hoafimbo sheimbo düdundahindürühi, 'Nimboe Kristen se ranahambo anihondümborihindühi himboayei,' mbsahündürani, asu se simbori aheimbo ranimoatükunî ranahambo diboadondîhi hoafindahündürî. Nga asu se aheimbo aboedî hohoanimo-ndahündürühi hinîngîrou-safî animbo hoafindahündürî. ¹⁶ Sihei hohoanimo ra hütikoate Godîndî himboahü aboedî yangîrimbeyo-wamboane. Rananimbo asu se Kra isimbo süngufe hohoanimo aboedî ra sünguarîhindî ranimbo nindou ai sheimbo tirifoefe hoafî hoafindahündürî mbundîhü asu randîhi himbondei-anîwanî ahei hoafî ranahambo amoanîngî-ndeimboyei. ¹⁷ Aboedî hahabodianî ranahambo tîjîrîfo tükefeyo ana, aboed-ane, God ai ranimbo yifîryu. Nga asu moaruwai hohoanimo ra süngurîhündanî, tîjîrîfo tükefeyo, ranane moaruwai safayo.

Krais ai sihefimbo aboedambo-femunimbohünda yifîryu mbura botimefîryu

¹⁸ Sihefimbo God sowanambo semîndîmunî hafomböhündamboyu mbumundî hamîndîmayu ranai nindou moaruwai-mayei ahei fondîhümbö mamimbo yangîrî yifîmayu. Nindou ahandî fi ra hîfokoa-marurüyosî, nga asu God ai ahandî yifîafî ranahambo yangîrî botîmarirî. ¹⁹ Rasimboanî ranîryu ai yifîafîryu haya hu yifîafî ngoafîhü yifîafî karabusambe animboei ranaheimbo ahandî hoafî ra wataporimbo-mararü. ²⁰ Yifîafî ranana sapo Noa ai sip nafîrandambe asu God ai moanî sisîkoate nindoumbo hîfanda

nünguambe, nindou ranai Godindî hoafi süngufekoate-mayei ahei yifiafimboyu hu wataporimbo-mararü. Nindou bidifiri 8 yangiri sip ranambe hoenambo aboedambo-mehindi. ²¹ Hoe ra hundürüyeimbi ranahambo sisam-ane asu raninambo se aboedamboyaharihündi. Hundürüyeimbi hoe ranana sihei fi afisaho ra popoaifoe-femboyopoani. Nga hundürüyeimbi hoe ranana se Godindî hoafi süngufemböhünda ai-dibo hoafi femindi masihefeyo hoof-ane. Sisas Kraisi yifihündi botimefiyu raninamboyei se aboedamboyaharihündi. ²² Asu ai sünambe hafu Godindî warihondani bogorimbofi amaru. Ranane asu sünambeahindî nendi, ndürî adükarümbi, asu nginindî adükari hohoanîmombü muñguambo ranai ahandî hoarehi aningomo.

4

Moaruwai hohoanimo horombo süngumarihindî ra hinîngîndîhindî

¹ Kraisi sihefimböhünda ahandî fiambe asübusi afindî masemüdü. Rani süngumboanîmbo se-amboani ai ramefiyu nou randihindan-anîmbo rani hohoanimo ranai siheimbo nginînda-mündürimboe. Nga nindou düdi ai Kraisimböhünda ahandî fiambe asübusi yahurai asemüdü ana, moaruwai hohoanimo ranahambo sünguarandî ranambe moai hu. ² Se hifi ndanihü fi-hoeari kapeihü nîmboei-ambe sihei horimbodidi hohoanimo süngufe-poani, nga God yifirayu ra süngundîhindî. ³ Horombo se ndeara afindîmbo ndifo nindou ai Godimbo

an+hondümbofe-koateyeimbi ahei hohoanimo rani-süngumar+hi hei-ane. Sapo se ndani-moatükuní ndani+yo süngumar+hündí: Nimorehi s+sihimo hohoanimo, nindowenihí b+rab+reimbi hohoanimo, moaruwai moatükuní ranahambo ngusüfo pefehumbo hohoanife hohoanimo, bia s+míndí hefe mamíkarí hohoanimo, afíndí sesesimbo sihi moaruwai hamíndí hohoanimo, asu bia s+míndí moaruwai hohoanimo patimbo ho hohoanimo asu sisamí god tikaimbo díd+baífífe amoan+ngimbo hohoanimo rani hohoanimo ra horombo se süngurühü mar+hündí. ⁴ Nga haponda an+hondümbofe-koate nindow ranai ai-bab+di se hokoate-yeihí, moaruwai hamíndí hondü hohoanimo menjoro ra süngufekoate-yeiani, asu ai ranahambo ndar+hi hoeir+hinda mayoa, siheimbo tirífoar+hi hoafehündürí. ⁵ Nga süngunambo-animbo sapo God ranahandí himboahü ai moaruwai moatükuní ratüpurimayei ra díboadondíhi hoafi-mbeyahündo-wamboane. God ranai ana ai-ani nindow yang+rí nimboeimb-anei asu yífiyeimb-anei ahei hoafi ra himbor+imbohünda himboayu. ⁶ Ran+imboane asu aboedí hoafi ra yífiyeimbi aheimbo bokaríhefemboane. Ai yífiimayei nindow moaruwai hohoanimoayei ra yífiyei ar+hündí nou ahei moaruwai hohoanimo rani-süngumbo. Nga aboedí hoafi ranaheimbo bokarí-hefemboane ai yífiafi níngombo yang+rí koadürümbo níngomböhünda God rawefiyu nou.

⁷ Munguambo moatükuní mungumbo-ayo rani si ra ndeara akim-ane. Ran+imboane asu se sihei fi ra siheihoarí h+badíhümbo, ndondíhi

hohoan+mondei kiki+hindi-hindüh+imbo
 God+imbo d+d+bafi-ndahindo. ⁸ An+hondümbor+hindeimb+
 siheihoari s+mbor+ ngusüfo pefir+ndeih+, rani hohoan+mo aboed+ se moan+
 ng+n+ndi kiki+h+saf+nd+hümündi. Ranan+imbo
 nindou ai ngorümbo ngusüfo parareand+ ana,
 ahand+ moaruwai hohoan+mo ranahambo
 amboawi mbüsümbui. ⁹ Nindou ai sihei wor+na
 ngeiani, aboed+ watapor+imbo-nd+hündürüh+,
 moan+ sisikoate sesi moatükun+yo, fond+yo, ra
 s+mbor+ seiründei. ¹⁰ God ai siheimbo ra sihaf+
 war+hü rani-moatükun+ wud+mbeyo-wamboane
 yahuhaya mas+hend-ane. God ai siheimbo
 moan+ hipoambo-reandürüh+ mamam+ rani-
 poan+ rani-poan+ ratüpur+ yimumareandür+ se
 nindou b+d+f+r+ bab+d+ s+mbor+ fehafir+ndei
 yahumbo. Sapo nindou mam+ ngoründ+
 ratüpur+yuan+, ra ndore hifandarand+ yahurai
 ham+nd-an+imbo rand+hind+. ¹¹ Nindou ngorü
 ai bokar+hai arand+ ana, ai God hoaf+mayu
 nahurai bokari-mb+r+hend-amboane. Nindou
 ngorü ai b+d+f+rambo far+hendür+ arand+ sapo
 God ai rani ng+n+ndi masagado ran+nambo-
 an+imbo b+d+f+rambo mb+far+hendür-amboane.
 Ranan+imbo Sisas Krais+nd+ wari-süngu asu
 God+imbo adükar-ani mb+seimboyei. Koadürü-
 koadürümbo God ai ndüreimb+ asu ng+n+ndeimb-
 ani. Nga an+hondü-ane.

Kristen+yafe asübusi sem+ndi hohoan+mo

¹² Wandaf+ mam+, gor refe hoeifembohünda
 hai-ambe mandu hoeiarund+ nou, siheimbo
 sowah+ asübusi af+nd+ tükefeyo ranahambo
 se hepün+nda-himboyei. Se ranahamboya

rani-poan+imbo moatükun-ane tükefeyo mb+sei
 hehimbo hepün+nda-himboyei. ¹³ Krais

ai asübus+ masemündu, nga se-amboa ai-
 bab+di+imbo masahümündi asu ranambo se
 hi+hi+fi-hi+hi+fi+nde. Ranan+imbo asu sünguna
 ahandi ng+n+ndi moatükuni weindah+ tüküfeyo-
 ambe sihei ngusüfoambe hi+hi+fi-hi+hi+fi afindi
 tükünd+ifemboe. ¹⁴ Krais+imbohündambo wambo

se nindou amuri+ ai siheimbo nine hoafi
 moaruwai hoafehündüri ran+imbo hi+hi+fi-
 hi+hi+fi+nde. Nga sapo sihei fiambe God+indi-
 mayo hepün+feimbi Yifiafi amaro ran+imbo-
 hunda. ¹⁵ Hi+fokoefembo hohoan+imo, hühübün+
 hohoan+imo, moaruwai hohoan+imo ratüpuri,
 ngöründi ratüpuri sehe-fehefe hohoan+imo,
 ran+imbo-hündambo asübus+ asahümündi ana,
 ra moaruwai-ane. ¹⁶ Nga asu se Kristen-

aye. ran+imbohunda asübusümbi moatükuni ra
 siheimbo sowahi tükünd+ifeyoani, ranahambo
 amoan+ngi-ndeimboyei, nga se God+imbo
 hi+hi+fi+ndi+hor+i sapo se Kristen ndür+mb-
 aneimbohunda. ¹⁷ Nga God ai ahandi

si+ri yi+bobofemboayu rani si ra ndeara
 tüküfemboane. Asu ai ahandi si+ri siheimbo
 boatei yi+boboareandüri ana, asu nindou
 God+indi-mayo aboedi hoafi an+hondümbofe-
 koate-maye. ranaheimbo ti+ni+ri+fo afindi safi
 tükünd+ifemboe. ¹⁸ Nga ran+imbo God+indi hoafi
 yare hoafi+yowohü yahoya,

‘Nindou sürühehindeimbi ai aboedambofe ra
 ti+ni+mbayo ana,

asu nindou God+imbo hohoan+mokoate
 asu moaruwai hohoan+mombo
 süngur+ihindeimbi ra nüngumandahia?’

Sindaun 11:31

meho.

¹⁹ Ranimbo-hündamboane asu God ai ahandi hohoanimonambo nindou bidifiri ai tiri+fombü hohoanimo asahümüdi ana, nindou ranai moani aboedi mbumundi yangiri ngehümbö asu ahei fi ra God nafira-randeimbi ahambo yangirindahüdo. Nine ai horombo hoafiyu masihendi ra randeambui.

5

Hifandirundeimbi seana Godindi sipsip ra hibadündüri

¹ Ranimboanahi haponda ro sihei hifandiru-rundeimbi ahamumbo hoafindahapuri samboanahi. Ro-amboani hifandirihirihandeimb-ana. Ro wandi himboarinamboyo Sisasimbo hoeirihina ai asübusi ra masemüdu. Ngiri amitata God ai Kraisi adükari hamind-ani weindahi nafuindu, nga ro-amboa ai-dibo aboedi nimboamboyah. ² God ai nindou sihamundi warihümareandüri ranaheimbo ndondu hibadündüri. Sapo sipsip hifandirandeimbi nindou sipsip hifandarandüri nou, sihamundihoari hohoanimondimmo houmbö randundi God ai yifirayu nou. Nindou ngorü ai sihamumbo hütihüti nou reandürimbo-yupoani. Asu se kaki semindimbo ratüpürimbo hohoanimo-ndimboemo, nga sihamundi hohoanimonambo fandihandüri. ³ Asu se nindou God ai sihamundi wariwami hininngimarearü ranaheimbo nginindi hibadündürimboemo, nga wani. Se aboedi ratüpüri

yangiri aniṃbo ranaheimbo nafuindi-
mondurani ai rani-sungu-mbirihind-amboane.
4 Rananimbo asu sipsip hifandira-randeimbi
hondü Krai ai weindahi tükündüfihi rani-
simboani se ramarundi ranimbohünda aboedi
hamindi koadürumbo-koadürumbo niṅgombo
takini ndowandümoemo.

5 Rani sungumbo-animbo asu akohoandi
nindou se boagiri nindou-yomondi hoarehi
niṅgomo. Rananimbo muṅguambo se siheihoari
fi hifinambofe hefe wandafi mamimbo
fandihendüri. Sapo,

‘God aiana nindou ahei fimbo borıyeiani,
ranaheimbo hifinambo-reandürühani,
ṅga asu nindou didıyei ai aheihoari fi hifinambo-
rihindeimbi
aheimbo ana didıboado-reandürühani.’ *Sin-
daun 3:34*

6 Se siheihoari hifinambondihi hehi Godindi
ṅginindi hamindi warı hoarehi ranihü nimboei.
Rananimbo asu ai ahandıhoari nini-simboaniyu
hohoanimoayu rani-simboani siheimbo
ndürimbanei mbüsümbui. 7 God ai siheimbo
afindi hohoanimo-yundürühani, ṅga se sihei
ṅgusüfoambe afindi hohoanimo amarondürı ra
ahandi warıhü dıgehindi.

8 Se hohoanimondei kikihindıhindühi
ndondıhi hibadıhündi. ṅga Satan ai sihei
hürütimb-ani asu siheimbo moaruwaimbo-
fendürimbo yahumboani amoasiri ai ninıhondi
mbüfe sesimbo yaho haya hoahoṅgo
wakareandi nou. 9 Se anıhondümböfe
hohoanimo aboedi rani yangiri kikihindü-
hümündi nimboeimbo-animbo asu Satan
gündıhorühi raguanambo-ndıhorühi moani

nginindi hamindi nimboei. Se randihi fifirindihindühi hohoanimondei, s'hei wandafi mamí munguambo hifi ranihü amarei ai-amboani se tinirifo asahümündi nou yar'hi sahümündihanei.

¹⁰ Nga God ai nindou hipoambofe hohoanimo ra nimindihani. Aiyu se Krais-babidi ninjombo ahandi nginindi si aboedi koadürümbo ninjoweimbi ra semindimbohünda diboniyu hininngi-mareandürí. Asu se moani bodifombo nindou-yafe tinirifo ra ndahümündi mbundühü asu süngunambo-animbo asükaindu ai ahandihoari s'heimbo wudiwudi-ndeandürühi nginamüdüdüra nginindi nimboemboyei.

¹¹ Ahambo sowahi ana munguambo nginindi ra koadürümbo-koadürümbo mbengorí. Nga anihond-ane.

¹² Pas nda Sairas ai far'hendiri hayambo sürü papimara-ndamboanahi hoafiyahi, nga wandafi nda ro anihondümbo-rihinimboanahi. Asu hoafi pas ndanambe ra Godindi moani hipoambofe hohoanimo hondü ranahambo anihondümbo hoafimbohünda sürü paparhandi. Nga moani hipoambofe ranahambo ndondihi k'k'ihindihümündi nimboei.

¹³ Anihondümbo-rihindeimbi nindou Babiron* ngoafihündi sapo God ai ahandi hoafi süngufembohünda se-babidi hininngimarearü ai-amboani s'heimbo h'hi'far'hündürí.

* **5:13:** Nda kafeefe hoaf-ane, nga ahandi nimindi moai fifirihündi. Nindou bidifiri hohoanimoyeihiya, Rom-ane asei, nga bidifiri hohoanimoyeihiya munguambo Kristen ai ahei hifi hininngir'hi hehi nimboei wakar'hindi horimbo Suda ai Babiron ngoafihü asu h'fihü mamarei nou, asei.

Raniyu asu wandı nımorı Mak amboanı sıheimbo hihıfarandürı. ¹⁴ Kristenı-yafe hohoanımonambo se sımborı wakıkıhürındeı ndühündı.

Munğumbo se Krais-babıdı nımboeimbo sıhei ıgusüfoambe afurıfımbı hohoanımo mbımarınd-amboane.

Godꞏndꞏ Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3